

LAPSIPERHEIDEN KOKEMUSTIEDON
KARTOITUSRAPORTTI
PATENIEMI-RAJAKYLÄN PALVELUKESKITTYMÄ
SYKSY 2020
MARIA AHOLA

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	2
JOHDANTO.....	3
ARJEN HYVINVOINTI	4
LASTEN JA NUORTEN ARKEEN ILOA JA HYVINVOINTIA TUOTTAVIA ASIOITA	4
LAPSEN JA NUOREN ARKEEN TOIVOTTU TUKI JA APU	6
HUOLTAJIEN ARKEEN ILOA JA HYVINVOINTIA TUOTTAVIA ASIOITA	8
VANHEMMUUTEEN JA KASVATTAJANA TOIMIMISEEN TOIVOTTU TUKI JA APU	10
AVUN JA TUEN HAKEMISEN KANAVIA.....	12
ASUINALUEEN LAPSIPERHEIDEN AVUN JA TUEN MAHDOLLISUUKSIENTÄ LISÄÄMINEN	14
PALAUTTEET JA KEHITTÄMISTOIVEET LAPSI- JA PERHEPALVELUISTA.....	16
LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN KEHITTÄMISTOIVEET	18
ASUINYHTEISÖ JA ELINYMPÄRISTÖ	20
RAJAKYLÄ.....	20
ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS	20
TULEVAISUUDEN TOIVEET ASUINALUEELLE	21
IDEAT JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISESTÄ	21
KEHITTÄMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN	22
PATENIEMI.....	22
ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS	22
TULEVAISUUDEN TOIVEET ASUINALUEELLE	23
IDEAT JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISESTÄ	24
KEHITTÄMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN	24
HERUKKA	25
ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS	25
TULEVAISUUDEN TOIVEET ASUINALUEELLE	26
IDEAT JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISESTÄ	26
KEHITTÄMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN	27
LOPUKSI	28

TIIVISTELMÄ

Pateniemi-Rajakylän alueen lapsiperheiden kokemustiedon kartoitus toteutettiin yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piirin ja Pateniemi-Rajakylä palvelukeskittymän monialaisen työryhmän kanssa. Kartoitus toteutettiin Webropol-kyselynä, johon perheillä oli mahdollisuus vastata 23.9.-14.10.2020 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi 127 lapsiperhettä. Kartoituksen tavoitteena oli koota Pateniemi-Rajakylän alueella asuvien lapsiperheiden kokemuksia liittyen arjen hyvinvointiin, lapsi- ja perhepalveluihin ja -toimintoihin, sekä asuinyhteisöön ja elinympäristöön.

Merkittävimpinä hyvinvointia lisäävänä tekijänä esiin nousivat perhe, ystävät ja parisuhde. Lapsiperheet kokivat tarvitsevansa eniten tukea ja apua lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin ja mielekkääseen tekemiseen. Vanhemmuuteen ja kasvattajana toimimiseen toivotti tuki ja apu liittyi suurimmilta osin lapsen ja nuoren itsenäistymisen tukemiseen, sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymisen tukemiseen, sekä haastavasti käyttäytyvän lapsen kanssa toimimiseen. Lapsiperheet kertoivat saaneensa eniten tukea ja apua sukulaisilta ja läheisiltä ja kokivat tarvitsevansa omalla asuinalueellaan tukea ja apua erityisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Palautteiden mukaan erityisesti lapsiperheille suunnatuista avusta ja tuesta tulisi tiedottaa paremmin. Eniten kehitettävää koettiin olevan terveys- ja sosiaalipalveluissa, joiden koettiin siirtyneen liian kauas. Toiseksi eniten kehitettävää koettiin olevan liikuntapalveluissa. Kolmanneksi eniten kehitettävää oli vastauksien mukaan nuorisopalveluissa, sille nuorille toivottiin lisää yhteisiä kokoontumispaikkoja ja ohjattua harrastustoimintaa.

Pateniemi-Rajakylän palvelukeskittymän alueen viihtyisyyttä lisääviksi tekijöiksi nimettiin luonnonläheisyys, hyvät ulkoilumahdollisuudet, monipuoliset palvelut, toimiva joukkoliikenne sekä alueen rauhallisuus. Viihtyisyyttä vähentäviksi tekijöiksi koettiin alueen ajoittainen levottomuus, kunnostamista ja siistimistä tarvitseva ympäristö, sekä kauaksi siirtyneet terveyspalvelut. Asuinalueita koskevat tulevaisuuden toiveet liittyivät lähinnä siihen, että alue pysyisi rauhallisena ja turvallisena elinympäristönä lapsiperheille. Vastaajat toivoivat, että julkisia tiloja hyödynnettäisiin erityisesti harrastustoiminnan lisäämiseen. Vastaajilta kysyttiin myös halukkuutta osallistua kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen toimintaan, mutta suurin osa vastaajista vastasi kieltävästi vedoten ajan puutteeseen.

JOHDANTO

Tämä raportti on koottu Pateniemi-Rajakylän palvelukeskittymän alueella asuvien perheiden vastauksista lapsiperheiden kokemustiedon kartoitukseen. Kartoitus toteutettiin yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piirin ja Pateniemi-Rajakylän palvelukeskittymän toimijoiden kanssa. Pateniemi-Rajakylän palvelukeskittymän alueella asuvilla perheillä oli mahdollisuus vastata sähköiseen Webropol-kyselyyn 23.9. – 14.10.2020 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 127 perhettä. Raportin on koonnut kasvatustieteen maisteriopiskelija Maria Ahola Oulun yliopistosta osana maisterivaiheen harjoittelua. Raportti koostuu kolmesta pääluvusta: arjen hyvinvointi, palautteet ja kehittämistoiveet lapsi- ja perhepalveluista, sekä asuinyhteisö ja elinympäristö.

Raportin ensimmäisessä osassa käsitellään lapsiperheiden kokema arjen hyvinvointia koko Pateniemi-Rajakylän palvelukeskittymän alueella. Kyselyssä huoltajia pyydettiin kertomaan sekä lasten ja nuorten, että huoltajien arkeen iloa ja hyvinvointia tuottavista asioista. Lisäksi kyselyssä käsiteltiin huoltajien kokemuksia tuen ja avun saannista itselleen ja perheelleen, sekä sitä, miten tuen ja avun mahdollisuuksia voitaisiin lisätä.

Raportin toisessa osassa käydään läpi lapsiperheiden palautteita ja kehittämistoiveita oman asuinalueensa lapsi- ja perhepalveluihin ja -toimintoihin liittyen. Lisäksi huoltajat saivat tuoda esille näkemyksiään asuinalueensa palveluihin liittyen vastaamalla, mitä mieltä he ovat kyselyssä esiintyvistä väitteistä.

Raportin kolmannessa osassa käsitellään vastaajien ajatuksia omasta asuinalueestaan. Heitä pyydettiin nimeämään asuinalueensa viihtyisyyttä lisääviä ja vähentäviä tekijöitä, miten he hyödyntäisivät asuinalueensa julkisia tiloja, sekä millaisia tulevaisuuden toiveita heillä on omalle asuinalueelleen. Lisäksi kyselyssä tiedusteltiin vastaajien halukkuutta osallistua oman asuinalueensa kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan. Vastaukset on koottu asuinalueittain: Rajakylä, Pateniemi ja Herukka.

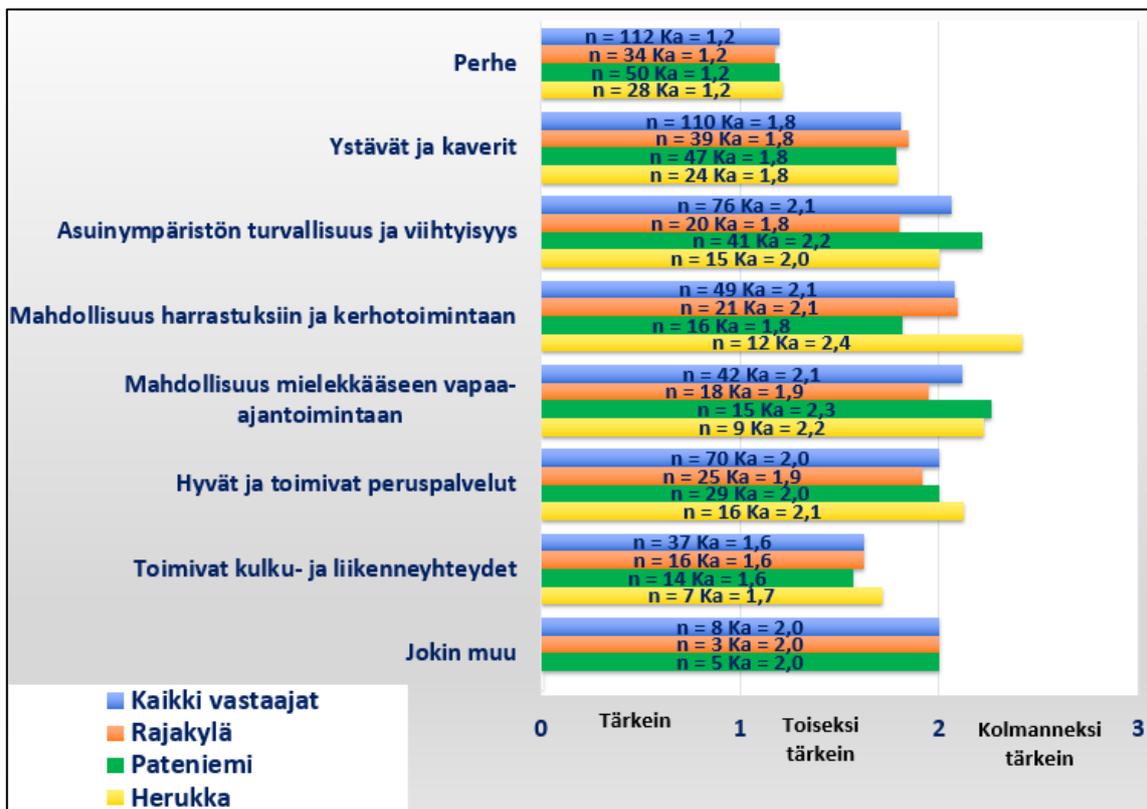
Raportin viimeisessä johtopäätökset- luvussa tuodaan esiin raportin kirjoittajan huomioita ja nostoja kartoituksen tuloksista ja nämä mielipiteet eivät suoraa edusta palvelukeskittymää tai kyselyyn vastaajia. Luvun tavoitteena on korostaa niitä aiheita ja teemoja, jotka ovat raportin koostamisessa nousseet merkittävästi esille.

ARJEN HYVINVOINTI

Raportin ensimmäisessä osassa käydään läpi lapsiperheiden kokema arjen hyvinvointia. Kyselyssä huoltajia pyydettiin kertomaan sekä lasten ja nuorten, että huoltajien arkeen iloa ja hyvinvointia tuottavista asioista. Lisäksi kyselyssä käsiteltiin huoltajien kokemuksia tuen ja avun saannista itselleen ja perheelleen, sekä sitä, miten tuen ja avun mahdollisuuksia voitaisiin lisätä.

LASTEN JA NUORTEN ARKEEN ILOA JA HYVINVOINTIA TUOTTAVIA ASIOITA

Kyselyssä vastaajia (N=127) pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista kolme tärkeintä asiaa, joista lapset saavat arkeensa iloa ja hyvinvointia. Ne asetettiin tärkeysjärjestykseen asteikolla 1–3, jossa 1 kuvasi tärkeintä asiaa. Mahdolliset vaihtoehdot olivat perhe, ystävät ja kaverit, asuinympäristön turvallisuus ja viihtyisyys, mahdollisuus harrastuksiin ja kerhotoimintaan, mahdollisuus mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan, hyvät ja toimivat peruspalvelut, toimivat kulku- ja liikenneyhteydet, sekä jokin muu. Lisäksi muutamat vastaajat käyttivät hyväkseen mahdollisuutta täydentää omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvion (Kuva 1) tarkoituksena on havainnollistaa huoltajien vastauksia.

Kuva 1: Lasten arkeen iloa ja hyvinvointia tuovia asioita

Lasten ja nuorten tärkeimmäksi iloa ja hyvinvointia tuottavaksi asiaksi vastaajat kokivat **perheen** (N=112). Vastaajat kokivat avovastausten mukaan perheen turvallisena ympäristönä ja yhdessä olon paikkana. Myös jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksissa nostettiin esiin se, että isovanhempien asuminen lähellä tuottaa iloa ja helpottaa arkea.

Toiseksi tärkeimpänä lasten ja nuorten iloa ja hyvinvointia tuottavana asiana vastaajat **kokivat ystävät ja kaverit** (N=110). Vastaajat toivat avovastauksissa esiin ystävien tuottavan iloa pienillekin lapsille ja olevan merkittävässä asemassa lapsen kasvussa.

Kolmanneksi tärkeimpänä lasten ja nuorten iloa ja hyvinvointia tuottavana asiana vastaajat kokivat **asuinympäristön turvallisuuden ja viihtyisyyden** (N=76). Avovastauksissa nousi esiin se, että turvallinen asuinympäristö lisää voimakkaasti lasten hyvinvointia, kun ei tarvitse kantaa huolta päihteisiin liittyvistä asioista. Avovastauksissa nostettiin esiin myös toive lähiöpoliisin saatavuuden parantamisesta turvallisuuden lisäämiseksi. Myös jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksissa korostettiin oman asuinalueen turvallisuuden ja rauhallisuuden merkitystä.

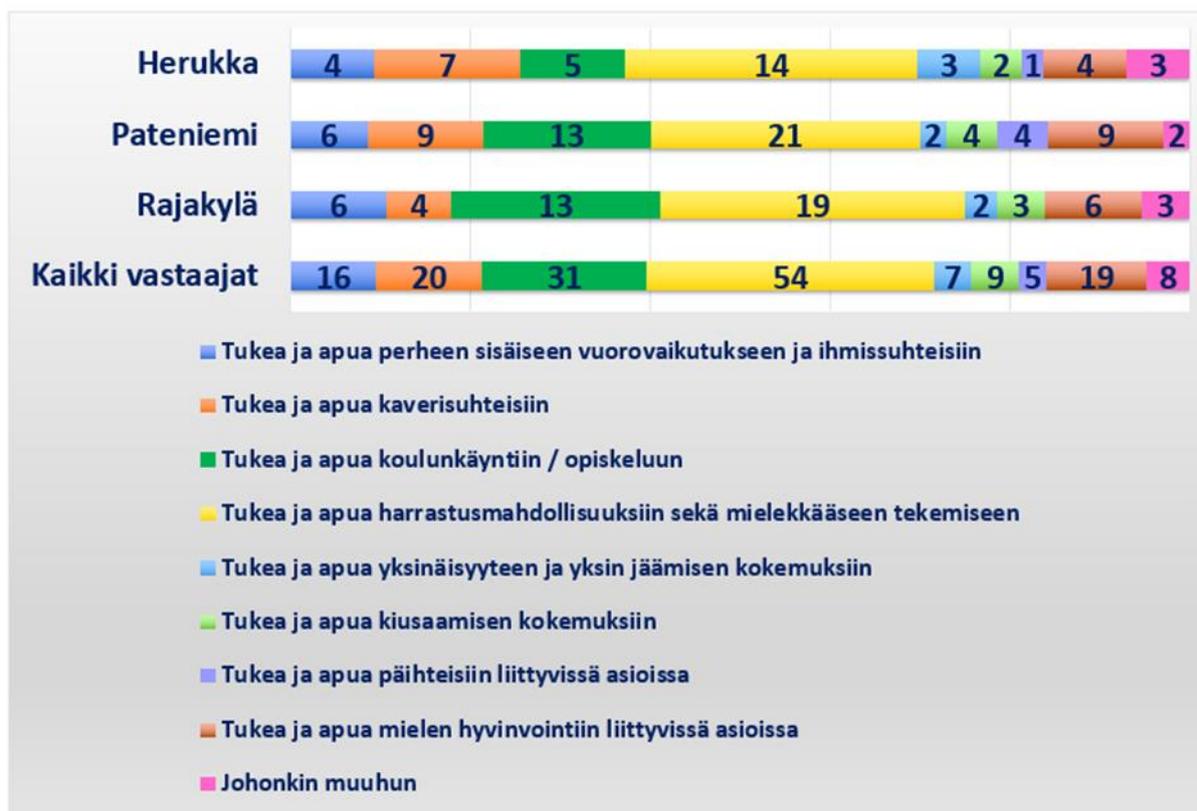
Muut vaihtoehdot jakoutuivat tasaisemmin keskenään. **Hyviin ja toimiviin peruspalveluihin** liittyvistä avovastauksista nousi esiin hyvän päivähoidon merkitys toimivan arjen perustana. Päivähoito koettiin laadukkaaksi, kun asiat sujuvat, lapsille on turvallisia aikuisia sekä leikkikavereita. Vastauksissa nousi esiin myös toive terveyspalvelujen paremmasta saatavuudesta, sillä esimerkiksi hammaslääkärin todettiin olevan liian kaukana. Jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksessa nostettiin esiin tyytyväisyys lähialueen toimivaan kirjastoon.

Mahdollisuus harrastuksiin ja kerhotoimintaan keräsi avovastauksissaan positiivisia kokemuksia lasten kerhotoiminnasta, sekä remontoitujen liikuntasalien hyötykäytöstä. Mahdollisuuksia harrastuksiin ja kerhotoimintaan koettiin olevan kohtuullisesti tarjolla. **Mahdollisuus mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan** koettiin avovastauksissa heikkona, sillä nuorisolle järjestetyn toiminnan ajateltiin puuttuvan.

Toimivat kulku- ja liikenneyhteydet keräsi avovastauksissaan toiveita joukkoliikenteen parantamisesta. Koettiin, että bussiyhteydet eivät ole riittäviä, vaan lapset joutuvat kesken matkan vaihtamaan bussia tai olemaan kimpakyytien varassa. Lisäksi esiin nousi huoli lasten turvallisuutta vähentävistä pyöräteillä ajavista mopoista.

LAPSEN JA NUOREN ARKEEN TOIVOTTU TUKI JA APU

Kyselyssä vastaajia (N=90) pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehtoista yhden tai useamman kohdan, johon he tarvitsisivat tukea ja apua lapsen arjessa. Mahdolliset vaihtoehdot olivat perheen sisäinen vuorovaikutus, kaverisuhteet, koulunkäynti/opiskelu, harrastusmahdollisuudet sekä mielekäs tekeminen, yksinäisyys sekä yksin jäämisen kokemus, kiusaamisen kokemukset, päihteisiin liittyvät asiat, mielen hyvinvointiin liittyvät asiat, sekä jokin muu. Lisäksi osa vastaajista tarkensi omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvion (Kuva 2) tarkoituksena on havainnollistaa huoltajien vastauksia.

Kuva 2: Lapsen ja nuoren arkeen toivottu tuki ja apu

Vastaajat kokivat tarvitsevansa eniten tukea ja apua **harrastusmahdollisuuksiin sekä mielekkääseen tekemiseen** (N=54). Vastaajat toivat avovastauksissaan esille toiveen yhteisestä kokoontumispaikasta nuorille, sekä matalan kynnyksen harrastus- ja kerhotoiminnasta lapsille, nuorille ja perheille. Osa vastaajista koki lapsen kuljettamisen harrastuspaikkaan työpäivän jälkeen raskaaksi, joten moni toivoi toiminnan järjestämistä koulun yhteyteen tai muualle lähialueelle. Lisäksi vastauksista nousi esiin toive toiminnan paremmasta tiedotuksesta, sillä kaikki alueen harrastusmahdollisuudet eivät olleet kaikkien tiedossa.

Toiseksi eniten vastaajat kokivat tarvitsevansa tukea ja apua **koulunkäyntiin ja opiskeluun** (N=31) Avovastauksissa vastaajat kokivat nykyisten luokkakokojen olevan liian suuria, joiden kanssa opettajilla on liian suuri työ. Toiveeksi esitettiin helposti saavutettava tukiopetus pienryhmässä, sekä tuki alle kouluikäisen lapsen puheen kehittymiseen.

Kolmanneksi eniten vastaajat kokivat tarvitsevansa tukea ja apua lasten ja nuorten **kaverisuhteisiin** (N=20) Avovastauksissa nousi esiin toive oman asuinalueen yhteisestä toiminnasta lapsiperheille, missä olisi mahdollisuus kohdata samanikäisiä lapsia koko vuoden ja näin ylläpitää kaverisuhteita. Vastauksista nousi esiin tarve tukea ja vahvistaa nuorten tunne-, kaveri- ja sosiaalisia taitoja. Myös jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksissa esitettiin toive tuen saamiseksi kasvatuksellisiin kysymyksiin, sekä lasten, että nuorten kohdalla.

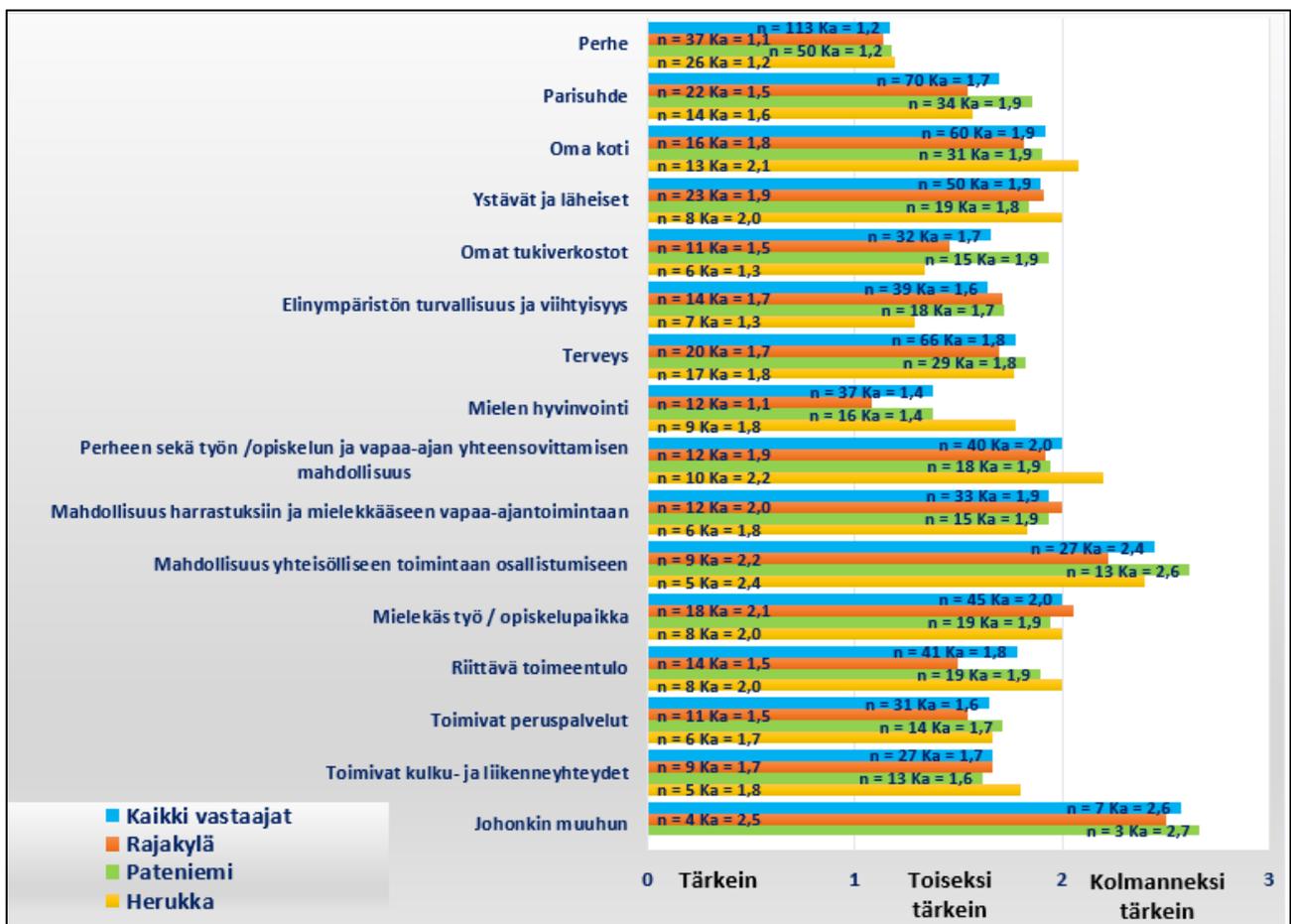
Muut vaihtoehdot jakoutuivat tasaisemmin keskenään. **Päihteisiin liittyvissä asioissa** vastaajat kokivat avovastausten mukaan tarvitsevansa apua ja tukea lasten päihdekasvatukseen. Vastauksissa huoltajia pohditutti päihteiden myymiseen, välittämiseen sekä kokeiluun liittyvät asiat. Jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksissa nousi esiin huoli lapsen peliriippuvuudesta sekä unettomuudesta.

Kiusaamisen kokemuksiin liittyvän avovastauksen mukaan päiväkodissa ja koulussa tulisi keskittyä kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja koettiin, että henkilökunnalla tulisi puuttua häiriköintiin ja kiusaamiseen herkemmin. Myös jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksissa nousi esiin se, että vaikka omilla lapsilla olisi jo tarvittava tuki, koulukiusaaminen nähtiin yhteiskunnallisena ongelmana, johon tulisi tarttua yhdessä tiukemmin ja pyrkiä vähentämään koulukiusaamista.

Jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksissa (N=8) nousi esiin toive paremmin saavutettavissa olevista terveyspalveluista, kuten edellisessäkin osiossa. Vastaajat kokivat haastavaksi sen, että peruspalvelut, kuten terveyskeskus on keskitetty pois omalta asuinalueelta. Myös lasten käyttäminen hampaiden oikomishoidossa kesken työpäivän koettiin haasteellisena. Vastauksissa esitettiin toive myös avoimen varhaiskasvatuksen palvelujen tuomisesta lähemmäksi omaa asuinaluetta.

HUOLTAJIEN ARKEEN ILOA JA HYVINVOINTIA TUOTTAVIA ASIOITA

Kyselyssä vastaajia (N=125) pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista kolme tärkeintä asiaa, joista huoltajat saavat arkeensa iloa ja hyvinvointia. Myös ne asetettiin tärkeysjärjestykseen asteikolla 1–3, jossa 1 kuvasi tärkeintä asiaa. Mahdolliset vaihtoehdot olivat perhe, parisuhde, oma koti, ystävät ja läheiset, omat tukiverkostot, elinympäristön turvallisuus ja viihtyisyys, terveys, mielen hyvinvointi, perheen sekä työn/opiskelun ja vapaa-ajan yhteensovittamisen mahdollisuus, mahdollisuus harrastuksiin ja mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan, mahdollisuus yhteisölliseen toimintaan osallistumiseen, mielekäs työ/opiskelupaikka, riittävä toimeentulo, toimivat peruspalvelut, toimivat kulku- ja liikenneyhteydet, jokin muu. Lisäksi osa vastaajista tarkensi omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvio (Kuvio 3) tarkoituksena on havainnollistaa huoltajien vastauksia.

Kuva 3: Huoltajien arkeen iloa ja hyvinvointia tuovia asioita

Huoltajien tärkeimmäksi iloa ja hyvinvointia tuottavaksi asiaksi vastaajat kokivat **perheen** (N=113). Avovastauksissa vastaajat toivat esiin, että perhe sisältää parisuhteen ja **parisuhde** onkin huoltajien toiseksi tärkein iloa ja hyvinvointia tuottava asia (N=70). Perheen merkitys on tulkittavissa myös **perheen sekä työn/opiskelun ja vapaa-ajan yhteensovittamisen mahdollisuus-**vastausvaihtoehdon avovastauksissa, joissa nostettiin esiin joustava työaika, joka mahdollistaa työskentelyn niin, että perheellekin jää aikaa. Työpaikka on koettavissa myös merkittäväksi asiaksi, sillä **riittävä toimeentulo-** vastausvaihtoehdon avovastauksissa toimeentulo on kuvattu jopa tärkeimmäksi asiaksi.

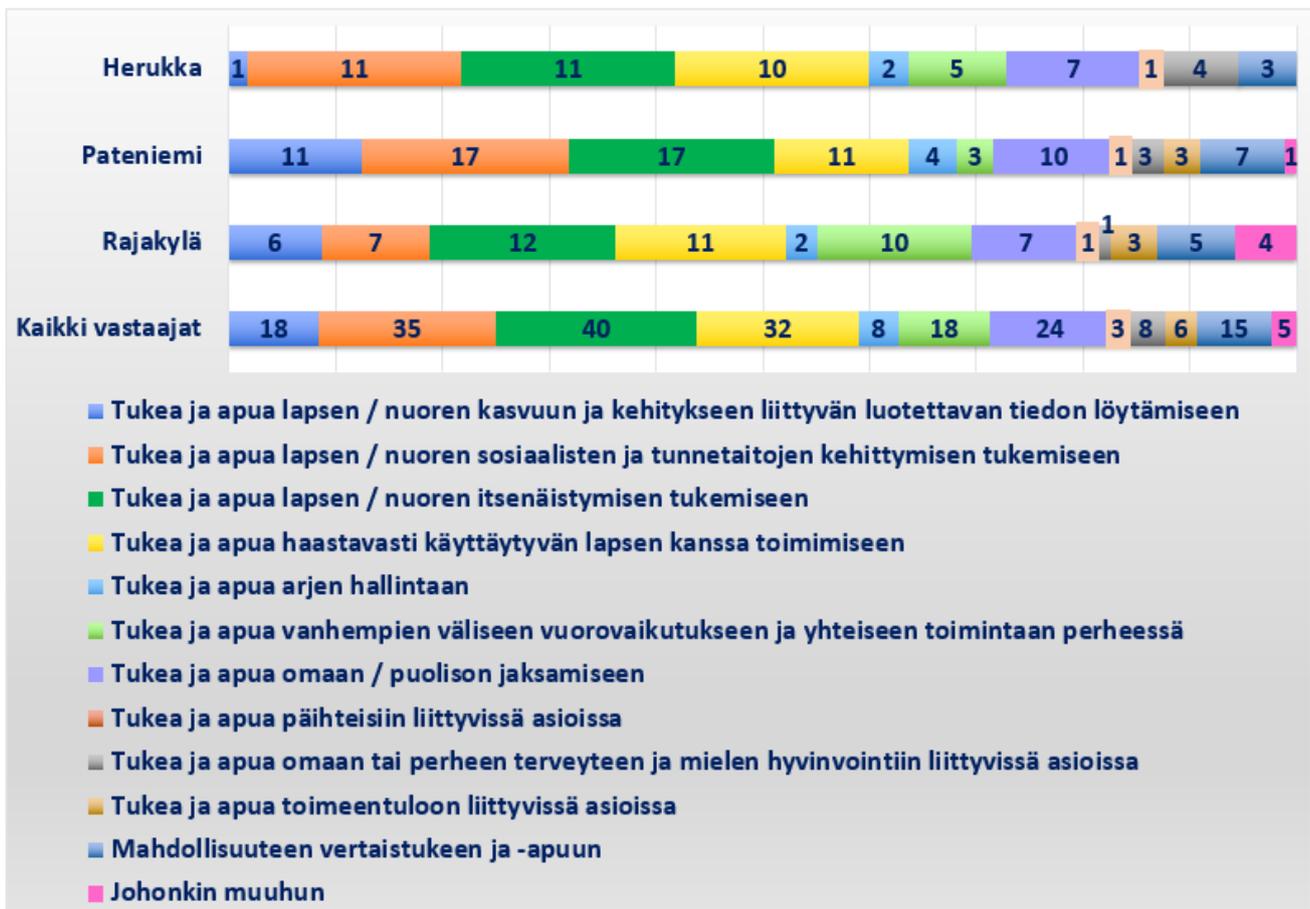
Kolmanneksi tärkeimmäksi iloa ja hyvinvointia tuottavaksi asiaksi vastaajat kokivat **terveyden** (N=66). Avovastauksissa nousi esiin, että terveys liittyy vahvasti hyvinvoinnin kokemiseen fyysisenä, sekä psyykkisenä terveytenä, sekä osana mielenterveyttä.

Muut vaihtoehdot jakautuivat tasaisemmin keskenään. **Omaan kotiin** liittyvissä avovastauksissa koti nähtiin rauhallisena lähiympäristönä ja perheen kokoontumispaikkana. **Ystäviin ja läheisiin** liittyvässä avovastauksessa jo muutama hyvä ystävä koettiin tärkeäksi osaksi hyvinvointia. Myös jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksesta käy ilmi, että aikuisen tuki toiselle aikuiselle on merkittävää.

Mahdollisuus harrastuksiin ja mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan keräsi avovastauksissaan toiveita toiminnan paremmasta saatavuudesta. Oman asuinalueen harrastusmahdollisuuksia kuvattiin suppeiksi ja niiden löytämistä kuvailtiin *etsivän tehtäväksi*. Myös **toimiviin peruspalveluihin** liittyneessä avovastauksessa nousi esiin toive palveluiden paremmasta saatavuudesta. Koettiin, että terveyspalvelut on keskitetty liian kaukana olevalle asuinalueelle, joka vaikeuttaa lasten omatoimista käymistä lääkärissä tai hammaslääkärissä.

VANHEMMUUTEEN JA KASVATAJANA TOIMIMISEEN TOIVOTTU TUKI JA APU

Kyselyssä vastaajia (N=92) pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista yhden tai useamman kohdan, johon he tarvitsisivat tukea ja apua vanhempana ja kasvattajana. Mahdolliset vaihtoehdot olivat lapsen/nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyvän luotettavan tiedon löytäminen, lapsen/nuoren sosiaalisten tunteiden kehittymisen tukeminen, lapsen/nuoren itsenäistymisen tukeminen, haastavasti käyttäytyvän lapsen kanssa toimiminen, arjen hallinta, vanhempien välinen vuorovaikutus ja yhteinen toiminta perheessä, oma/puolison jaksaminen, päihteisiin liittyvät asiat, omaan/perheen terveyteen ja mielen hyvinvointiin liittyvät asiat, toimeentuloon liittyvät asiat, mahdollisuus vertaistukeen- ja apuun ja jokin muu. Lisäksi muutamat vastaajat käyttivät hyväkseen mahdollisuutta täydentää omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvion (Kuva 4) tarkoituksena on havainnollistaa vastauksia.

Kuva 4: Vanhemmuuteen ja kasvattajana toimimiseen toivottu tuki

Vastaajat kokivat tarvitsevansa eniten tukea ja apua **lapsen/nuoren itsenäistymisen tukemiseen** (N=40) Avovastauksissa nostettiin esiin toive yhteisistä ohjeista ja suosituksista kaikille vanhemmille siitä, miten omaa lastaan tulisi tukea. Lisäksi toiveena oli saada tietoa siitä, että miten erityislapsen vanhempi voisi lapsensa itsenäistymistä tukea.

Toiseksi eniten vastaajat kokivat tarvitsevansa tukea ja apua **lapsen/nuoren sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymisen tukemiseen** (N=35). Vastaajat kokivat avovastauksien mukaan, että alkava murrosikä tuo uusia haasteita arkeen, johon sekä lapsi, että vanhemmat tarvitsevat tukea. Vastaajat nostivat esiin, että lasten ja nuorten keskinäisiä sosiaalisia suhteita pitäisi tukea ja epäasialliseen toimintaan tulisi alueella puuttua, mikä vaatisi toimivaa ja tiivistä yhteistyötä asuinalueen kasvattajien välillä. Vanhempien välinen yhteistyö nousi esiin myös **mahdollisuus vertaistukeen- ja apuun-** vastausvaihtoehdon avovastauksissa. Vastauksista kävi ilmi, että huoltajat toivoisivat yhteistyötä ja verkostoja toistensa, mutta myös ammattilaisten välille. Toiveena oli myös erityisesti murrosikäisten lasten vanhempien vertaistuki.

Kolmanneksi eniten vastaajat kokivat tarvitsevansa tukea ja apua **haastavasti käyttäytyvän lapsen kanssa toimimiseen** (N=32). Avovastauksissa esitettiin toive siitä, että haastaviin tilanteisiin saataisiin konkreettisia ohjeita ammattilaisilta esimerkiksi tunnetaitojen käsittelyyn. Konkreettista apua ja tukea koettiin tarvittavan myös **päihteisiin liittyvissä asioissa**. Avovastauksissa nostettiin esiin se, että nuorten päihteiden käyttöön tulisi puuttua yhteisesti koko alueella ja yhteiset pelisäännöt ja toimintaohjeet olisi hyvä sopia vanhempien ja tarvittaessa myös ammattilaisten kesken.

Muut vaihtoehdot jakautuivat hyvin tasaisesti keskenään. **Omaan tai perheen terveyteen ja mielen hyvin vointiin liittyvissä asioissa** toivottiin avovastauksen mukaan matalan kynnyksen paikkaa kriisin kokeneelle nuorelle. Koettiin, että kun lapsi kohtaa suuren mullistuksen elämässään, hänen on hyvin vaikeaa saada siihen apua.

Omaan/puolison jaksamiseen toivottiin tukea avovastauksen mukaan tukiverkostojen lisäämiseen. Myös jokin muu- vastausvaihtoehdon avovastauksessa tuotiin esiin vanhemman oma jaksaminen. Arjen jaksamista koettiin lisäävän jo sen, että alueella olisi helposti saavutettava liikuntapaikka, johon autottomankin perheen jäsenet pääsisivät helposti kulkemaan.

AVUN JA TUEN HAKEMISEN KANAVIA

Kyselyssä vastaajia (N=69) pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista yhden tai useamman kohdan, mistä he ovat saaneet tukea ja apua itselleen tai perheelleen. Mahdolliset vaihtoehdot olivat sukulaiset ja läheiset, vertaisryhmätoiminta, tilaisuudet/tapahtumat, keskusteluapu ja tuki eri alojen ammattilaisilta, kotiin jalkautuvat palvelut sekä tuki ja apu, järjestöt, yhdistykset sekä uskonnollisten yhteisöjen vapaaehtoistoimijat, sähköiset kanavat ja jokin muu. Vaihtoehdoissa oli myös se, ettei tukea tai apua oli tarvittu, sekä se, ettei tukea tai apua ole saatu. Lisäksi osa vastaajista tarkensi omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvion (Kuva 5) tarkoituksena on havainnollistaa vastauksia.

Kuva 5: Avun ja tuen hakemisen kanavia

Vastaajat kokivat saaneensa eniten tukea ja apua **sukulaisilta ja läheisiltä** (N=77). Avovastauksissa vastaajat kertoivat saaneensa apua isovanhemmilta, sisaruksilta ja muilta lähisukulaisilta. Perheet olivat saaneet apua esimerkiksi lastenhoitoon, muuttoon, sekä muuhun arkipäiväiseen elämään.

Muut vaihtoehdot jakoutuivat tasaisemmin keskenään. **Keskusteluapua ja tukea eri alojen ammattilaisilta** saaneet kuvasivat avovastauksissaan saaneensa seurakunnan pariterapiaa parisuhteen kriisiin, perheneuvontaa uusperheen pulmiin, sekä Wilman kautta kouluun liittyvissä pulmissa. Osa vastaajista koki keskusteluavun saatavuuden haastavaksi, sillä apu ei tavoita kaikkia ja apua pitäisi itse osata pyytää ja vaatia. Jokin muu- vastausehdon avovastauksissa mainittiin lisäksi saatu keskusteluapu päiväkodista ja työterveyshuollosta.

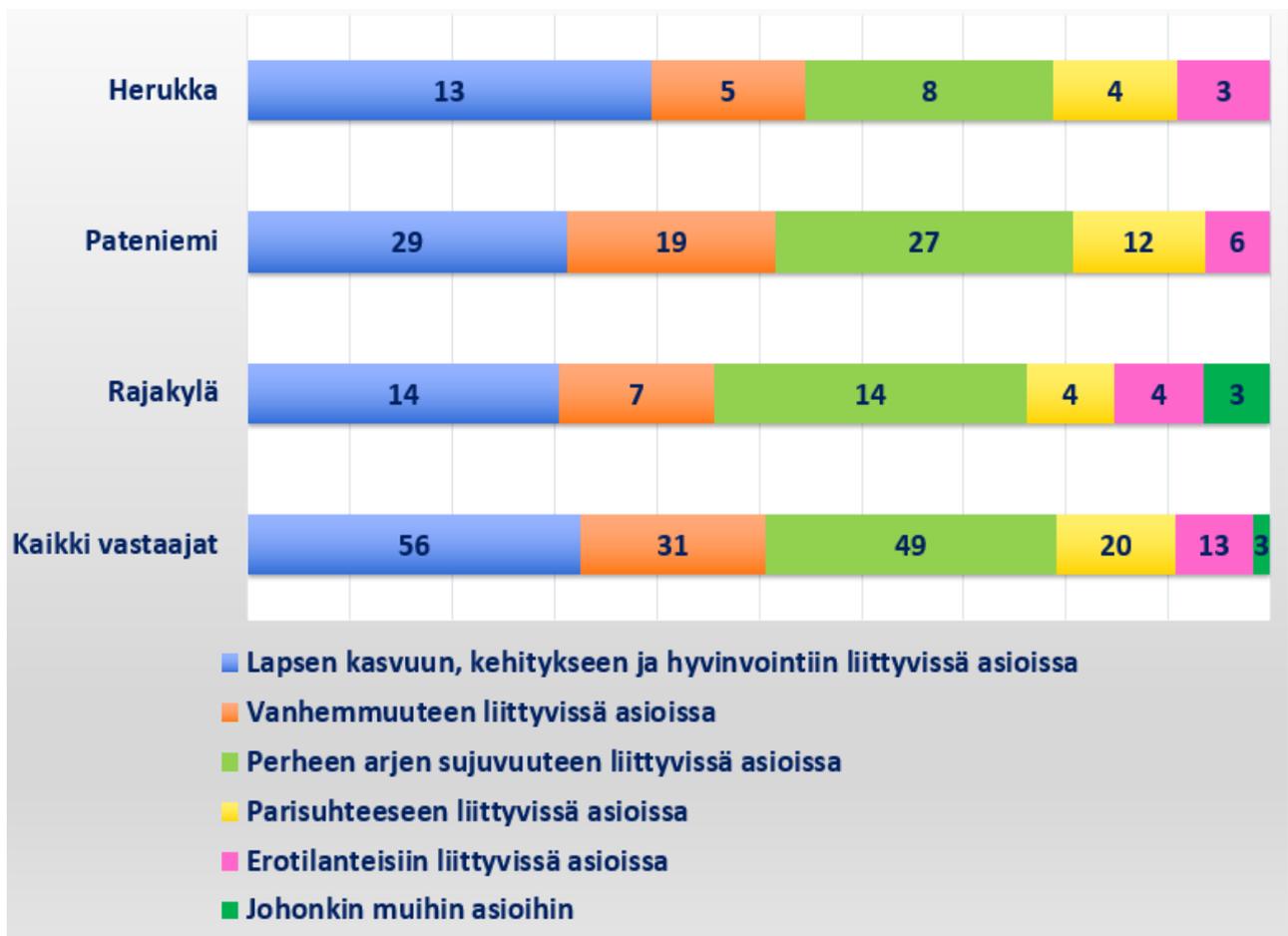
Tilaisuuksista ja tapahtumista apua tai tukea saaneet kertoivat avovastauksissa saaneensa apua koulun vanhempainilloista, sekä Vanhempien Akatemian luentotilaisuuksista. **Vertaistukitoiminnasta** apua tai tukea saaneet kertoivat avovastauksissa saaneensa apua perhekahviloista- ja kerhoista ja muilta vanhemmilta.

Kotiin jalkautuvista palveluista oli avovastausten mukaan saatu apua perhetyön muodossa vauva- arkeen, mutta haettu apu ja tuki oli myös joissain perheissä jäänyt saamatta.

Vastaajat, jotka kokivat, että **eivät ole saaneet apua tai tukea** kertoivat avovastauksissaan jääneensä ilman apua Kelalta ja OYS:sta. Vastauksissa nostettiin esiin myös jo aiemmin mainittu tarve matalan kynnyksen paikasta, josta saisi tukea ja apua elämäntilanteen muutoksen tai kriisitilanteen kohdanneille lapsille ja nuorille.

ASUINALUEEN LAPSIPERHEIDEN AVUN JA TUEN MAHDOLLISUUKSIEN LISÄÄMINEN

Kyselyssä vastaajia (N=91) pyydettiin kertomaan, että miten heidän asuinalueensa lapsiperheitä voitaisiin tukea nykyistä paremmin. Vastaajat saivat valita annetuista vaihtoehdoista yhden tai useamman, mihin he toivoisivat lisää tuen ja avun mahdollisuuksia. Annetut vaihtoehdot olivat lapsen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät asiat, vanhemmuuteen liittyvät asiat, perheen arjen sujumuuteen liittyvät asiat, parisuhteeseen liittyvät asiat, erotilanteisiin liittyvät asiat, sekä jokin muu. Lisäksi muutamat vastaajat käyttivät hyväkseen mahdollisuutta täydentää omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvion (Kuva 6) tarkoituksena on havainnollistaa vastauksia.

Kuva 6: Asioita, joissa avun ja tuen mahdollisuuksia tulisi lisätä

Vastaajat kokivat tarvitsevansa eniten apua tai tukea **lapsen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa** (N=56). Avovastauksista nousi esiin tarve turvallisista kohtaamispaikoista nuorille, sekä matalan kynnyksen kerho- ja harrastustoiminnasta. Avovastauksissa toivottiin myös sosiaalihuollon ulkopuolisia matalan kynnyksen palveluita, jotka tukisivat lapsiperheitä. Osa vastaajista koki avun hakemisen edelleen tabuna, joka leimaa huoltajan herkästi, minkä takia ongelmista ei välttämättä uskalleta edes ammattilaisille puhua. Vastaajat esittivät huolensa varhaiskasvatuksen resursseista ja korostivat jokaisen lapsen oikeutta riittävään tukeen.

Vastaajat kokivat tarvitsevansa toiseksi eniten apua tai tukea **perheen arjen sujuvuuteen liittyvissä asioissa** (N=49). Avovastauksista nousi esiin tarve päiväkotipaikkojen lisäämiselle, sillä laadukkaiden päivähoitopaikkojen koettiin helpottavan arkea erityisesti. Lisäksi vastaajat toivoivat konkreettista apua ruuhkavuosiin pienten lasten kanssa esimerkiksi erilaisten hoitojärjestelyjen kautta. Yhteisön tukiverkon merkitys näyttäytyi vahvana ja tarve tukihenkilöille koettiin suurena, etteivät perheet jäisi yksin.

Vastaajat kokivat tarvitsevansa kolmanneksi eniten apua tai tukea **vanhemmuuteen liittyvissä asioissa** (N=31). Avovastauksissa nousi esiin tarve konkreettisiin ohjeisiin ja neuvoihin vanhemmuudesta. Esimerkkeinä mainittiin erilaiset kurssit, toimintaohjeet ja yhtenäiset säännöt, joiden avulla vanhemmat saisivat tietoa esimerkiksi eri ikävaiheista ja erityislapsen kanssa toimimisesta. Lisäksi vastaajat kokivat vertaistuen toimivaksi ja toivoivat sitä lisää esimerkiksi erilaisten ryhmien ja kokoontumispaikkojen kautta.

Muut vaihtoehdot jakoutuivat tasaisemmin keskenään. **Parisuhteeseen liittyvissä asioissa** toivottiin avovastausten mukaan pariterapian parempaa saatavuutta. Pariterapia koettiin kalliiksi palveluksi, johon kaikilla perheillä ei ole varaa. Pariterapian koettiin avaavan merkittävästi parisuhteen solmujen lisäksi monia lapsiperheen arkeen liittyviä haasteita. Lisäksi toivottiin parisuhdevalmennuksia osaksi esimerkiksi perhevalmennusta.

Erotilanteisiin liittyvissä asioissa toivottiin avovastausten mukaan tukea eron käsittelyyn ja erovanhemmuuteen esimerkiksi tukiryhmien ja kurssien kautta. Lisäksi esiin nousi tarve konkreettiseen apuun yksinhuoltajien arjessa esimerkiksi ruuanlaitossa, siivouksessa ja muissa arjen askareissa.

PALAUTTEET JA KEHITTÄMISTOIVEET LAPSI- JA PERHEPALVELUISTA

Raportin toisessa osassa käydään läpi lapsiperheiden palautteita ja kehittämistoiveita oman asuinalueensa lapsi- ja perhepalveluihin liittyen. Lisäksi huoltajat saivat tuoda esille näkemyksiään asuinalueensa palveluihin liittyen vastaamalla, mitä mieltä he ovat kyselyssä esiintyvistä väitteistä.

PALAUTTEET LAPSI- JA PERHEPALVELUISTA

Kyselyssä esitettiin vastaajille (N=125) esitettiin kahdeksan väittämää lapsi- ja perhepalveluihin liittyen. Vastaajia pyydettiin arvioimaan väittämiä asteikolla täysin samaa mieltä, täysin eri mieltä ja en osaa sanoa. Väittämät liittyivät lapsiperheille tukimuodoista tiedottamiseen, tuen ja avun saamiseen, saadun avun riittävyyteen, yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen ammattilaisten ja lapsiperheiden välillä, kohtaamiseen ja kuulluksi tulemiseen, vaikuttamisen mahdollisuuksiin sekä oman asuinalueen harrastusmahdollisuuksiin. Lisäksi osa vastaajista täydensi vastaustaan avoimeen vastauskenttään. Alla oleva taulukon (Kuva 7) tarkoituksena on havainnollistaa vastauksia.

	Täysin samaa mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Lapsiperheille suunnatuista avusta ja tuesta tiedotetaan riittävästi ja tieto on helposti löydettävissä	20 %	34%	46%
Tukea ja apua on saatavilla helposti ja ajoissa	17%	42%	41%
Saamani apu ja tuki on ollut riittävää sekä koko perheen tarpeeseen vastaavaa	37%	13%	50%
Yhteistyö ja vuorovaikutus ammattilaisten ja perheen välillä on sujuvaa ja toimivaa	49%	8%	43%
Ammattilaisten välinen yhteistyö on ollut sujuvaa ja toimivaa sekä perhettä kokonaisvaltaisesti tukevaa	35%	9%	56%
Olen tullut aidosti kohdatuksi ja kuulluksi itseni ja perhettämme koskevia asioita hoidettaessa	52%	11%	37%
Olen voinut itse vaikuttaa siihen, ketä omien/perheemme asioiden hoitamiseen otetaan mukaan	42%	19%	39%
Asuinalueellamme on tarjolla riittävän monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille	14%	61%	25%

Kuva 7: Palveluihin, toimintaan ja yhteistyöhön liittyvät väittämät

Vastaajista 34 prosenttia vastasi olevansa täysin eri mieltä sen suhteen, että **lapsiperheille suunnatuista avusta ja tuesta tiedotetaan riittävästi ja tieto on helposti löydettävissä**. Avovastauksissa nousi esiin, että apuun ja tukeen liittyvän tiedon saavuttaminen ei ole itsestään selvää ja monet kokivat tiedon löytämisen vaikeaksi. Vastauksissa hyvinä tiedonlähteinä mainittiin neuvola ja koulu. Myös avun ja tuen saatavuuden koettiin olevan haastavaa. Vastaajista 42 prosenttia vastasi olevansa täysin eri mieltä sen suhteen, että **tukea ja apua on saatavilla helposti ja ajoissa**. Vastaajat kertoivat avovastauksissa, että tuen ja avun saaminen on vaikeaa johtuen esimerkiksi jonotuksesta, ruuhkasta, byrokratiasta ja resursseista. Vastauksissa nostettiin esiin se, että huoltajien on oltava tuen ja avun haussa aktiivisia, joten apu ei välttämättä tavoita kaikkia. Vastaajista 37 prosenttia vastasi olevansa täysin samaa mieltä sen suhteen, että **saamani apu ja tuki on ollut riittävää sekä koko perheen tarpeeseen vastaavaa**. Avovastauksista käy kuitenkin ilmi, että apua täytyy *kaivaa* ja saatu tuki ei välttämättä ulotu koko perheeseen. Vastauksissa esitettiin toive matalamman kynnyksen avusta ja tuesta, johon myös pienituloisilla perheillä olisi varaa.

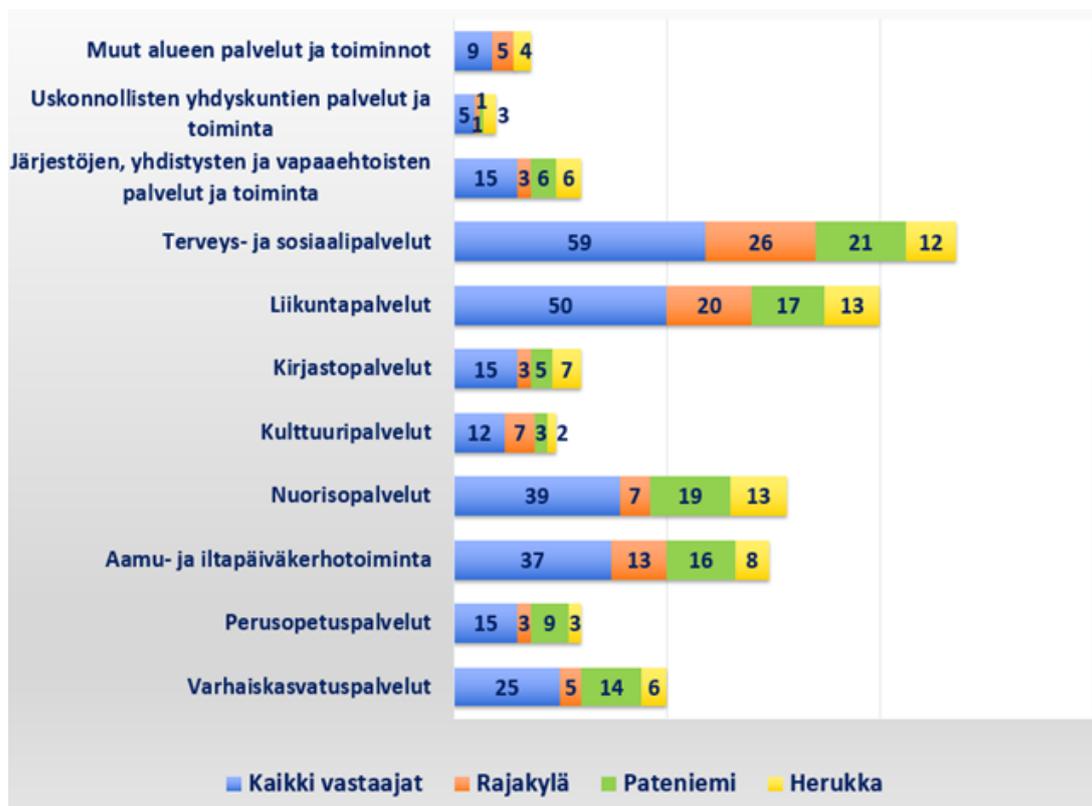
Suurin osa vastaajista koki, että **yhteistyö ja vuorovaikutus ammattilaisten ja perheen välillä on sujuvaa ja toimivaa**, sillä vastaajista 49 prosenttia vastasi olevansa samaa mieltä. Avovastausten perusteella yhteistyö ja vuorovaikutus on koettu pääosin hyväksi, mutta myös vaihtelevaksi. Yhteistyön on koettu olevan arvostavaa, asiantuntevaa ja osaavaa, mutta osa vastaajista on kokenut sen vähätteleväksi. Vastaajista 35 prosenttia oli täysin samaa mieltä siitä, että **ammattilaisten välinen yhteistyö on ollut sujuvaa ja toimivaa sekä perhettä kokonaisvaltaisesti tukevaa**. Avovastauksista käy ilmi, että yhteistyö on koettu vaihtelevaksi. Osa vastaajista koki, että huolta aiheuttaneita asioita on vähätelty ja osa koki, että ammattilaiset ovat olleet vaikeasti tavoitettavissa.

Vastaajista 52 prosenttia kertoi olevansa täysin samaa mieltä siitä, että **olen tullut aidosti kohdatuksi ja kuulluksi itseni ja perhettämme koskevia asioita hoidettaessa**. Avovastauksista käy ilmi, että kokemukset ovat hyvin vaihtelevia. Osa vastaajista koki tullessa kohdatuksi aidosti ja ymmärtäväisesti ja osa koki kokeneensa vähättelyä. Erityisesti kohtaamiset päiväkodissa kuvailtiin lämpiminä ja onnistuneina. Vastaajista 42 prosenttia kertoi olevansa täysin samaa mieltä siitä, että **olen voinut itse vaikuttaa siihen, ketä omien/perheemme asioiden hoitamiseen otetaan mukaan**. Avovastauksista käy ilmi, että kokemukset ovat pääosin positiivisia. Erityisesti perheneuvonnassa tapahtunut muutos nähtiin hyvänä asiana.

Asuinalueille toivottiin lisää harrastusmahdollisuuksia, sillä vastaajista 61 prosenttia kertoi olevansa täysin eri mieltä siitä, että **asuinalueellamme on tarjolla riittävän monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille**. Avovastauksista kävi ilmi, että harrastustoimintaa kaivattiin lisää. Päiväkoti-ikäisille lapsille toivottiin erilaisia kerhoja, nuorille monipuolisia harrastusmahdollisuuksia sisä- ja ulkotiloissa ja vanhemmille lisää ohjattua liikuntaa.

LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN KEHITTÄMISTOIVEET

Kyselyssä vastaajia (N=109) pyydettiin kertomaan, että miten heidän oman asuinalueensa lapsi- ja perhepalveluita sekä -toimintaa voitaisiin kehittää, jotta ne tukisivat perheen arjen sujuvuutta ja hyvinvointia. Vastaajat saivat valita annetuista vaihtoehdoista yhden tai useamman, mitä he toivovat kehitettävän. Annetut vaihtoehdot olivat varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, aamu- ja iltapäivätoiminta, nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut, kirjastopalvelut, liikuntapalvelut, terveys- ja sosiaalipalvelut, järjestöjen, yhdistysten ja vapaaehtoisten palvelut ja toiminta, uskonnollisten yhdyskuntien palvelut ja toiminta, sekä alueen muut palvelut ja toiminnot. Lisäksi osa vastaajista käytti hyväkseen mahdollisuutta täydentää omaa vastaustaan avoimeen tekstikenttään. Alla oleva kuvion (Kuva 7) tarkoituksena on havainnollistaa vastauksia.

Kuva 8: Palveluiden kehittämiskohteet

Vastaajat kokivat, että eniten kehitettävää olisi **terveys- ja sosiaalipalveluissa** (N=59). Avovastauksien mukaan palveluita tulisi kehittää niin, että niitä olisi tarjolla omalla asuinalueella, sillä moni vastaajista koki terveyspalveluiden sijaitsevan liian kaukana. Parempaa saavutettavuutta toivottiin erityisesti lääkäri-, hammaslääkäri- ja neuvolapalveluille. Lisäksi esiin nousi toiveita lisäresursseista perheneuvontaan, psykologien määrään ja yleisesti mielenterveyspalveluihin.

Vastaajien mukaan toiseksi eniten kehitettävää olisi **liikuntapalveluissa** (N=50). Avovastauksissa nousi esiin useita ajatuksia ja toiveita siitä, miten liikuntapaikkoja voitaisi kehittää tai lisätä sekä sisätiloissa että ulkona. Toiveena oli esimerkiksi lasten ja nuorten kerhotoiminta, jossa olisi mahdollisuus kokeilla eri lajeja osaavan aikuisen kanssa, sekä ohjattu liikunta huoltajille iltaisin. Vastaajat toivoivat myös liikuntapaikkojen parempaa ylläpitoa. Esiin nousivat esimerkiksi leikkipuistot, luistelukentät ja hiihtoladut.

Kolmanneksi eniten kehitettävää olisi vastaajien mukaan **nuorisopalveluissa** (N=39). Merkittävimpänä avovastauksissa nähtiin se, että nuorille tulisi olla yhteisiä kokoontumispaikkoja ja järjestettyä toimintaa. Esimerkkeinä vastauksissa nostettiin nuorisotalotoiminta ja liikunnalliset kerhot. Neljänneksi eniten kehitettävää olisi vastaajien mukaan **aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa** (N=37). Avovastauksissa merkittävimpänä nähtiin sekä aamu- että iltapäivätoiminnan lisääminen sillä varsinkin pienille koululaisille olisi tärkeää päästä aamulla ja iltapäivällä turvalliseen hoitoon.

Muut vaihtoehdot jakoutuivat tasaisemmin keskenään. **Varhaiskasvatustalouden** avovastauksissa nostettiin esille varhaiskasvatustoiminnan lisäämisestä omalle asuinalueelle. Varhaiskasvatustaloukselta vaadittiin muun muassa pedagogista laadukkuutta, hyvää sisäilmaa, pienempiä ryhmäkokoja ja riittävää kasvattajien määrää. Lisäksi esiin nousi toive avoimen varhaiskasvatustoiminnan lisäämisestä esimerkiksi kerhotoiminnan kautta. **Perusopetuspalveluiden** avovastauksissa korostui tarve paremmille resursseille opetukseen, jolloin yksilölliseen ohjaukseen olisi paremmat valmiudet. Yksilöllisen ohjauksen koettiin vaativan myös pienempiä ryhmäkokoja. Lisäksi vastauksissa nousi esiin toive lähikoulujen säilyttämisestä.

Kulttuuripalveluiden avovastauksissa esitettiin toive kulttuuritoiminnan lisäämisestä alueelle. Toiveissa olivat esimerkiksi erilaiset lapsiperhetapahtumat, kuten konsertit ja erilaiset toimintapajat liittyen teatteriin, musiikkiin, ilmaisuun ja taiteeseen. Toimintaa ehdotettiin muun muassa kirjaston yhteyteen. Myös **kirjastopalveluiden** avovastauksissa toivottiin erilaisia tapahtumia ja toiminnan monipuolistamista.

ASUINYHTEISÖ JA ELINYMPÄRISTÖ

Raportin kolmannessa osassa käsitellään vastaajien ajatuksia omasta asuinalueestaan. Heitä pyydettiin nimeämään asuinalueensa viihtyisyyttä lisääviä ja vähentäviä tekijöitä, miten he hyödyntäisivät asuinalueensa julkisia tiloja, sekä millaisia tulevaisuuden toiveita heillä on asuinalueellensa. Lisäksi kyselyssä tiedusteltiin vastaajien halukkuutta osallistua oman asuinalueensa kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan. Vastaukset on koottu asuinalueittain.

RAJAKYLÄ

ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS

Vastaajia pyydettiin kertomaan sellaisia tekijöitä, jotka **lisäävät Rajakylän asuinalueen viihtyisyyttä**. Asuinalueen viihtyisyyttä lisäävät tekijät keräsivät 37 avovastausta. Asuinalueen viihtyisyyttä lisääviksi tekijöiksi koettiin palveluiden läheisyys ja monipuolisuus. Palveluista nostettiin erityisesti esiin ruokakaupat, koulu, päiväkoti, ja kirjasto. Myös alueen hyvien kulkuyhteyksien koettiin lisäävän alueen viihtyisyyttä. Moni vastaajista koki, että alueella on monipuoliset ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet, sekä liikunta- ja leikkipaikat. Osa vastaajista nosti esiin myös luonnon ja meren läheisyyden asuinalueella.

”Hyvät kulkuyhteydet, hyvät ulkoilumahdollisuudet, asuntojen järkevä hintataso, tarvittavat palvelut lähellä.”

”Luonto lähellä mm. meri ja metsä. Palveluja löytyy läheltä. Hyvät liikenneyhteydet.”

”Uusi kirjasto- ja hoivarakennus. Talvikkipuisto, uusi tuleva päiväkoti ovat viihtyisät/vetovoimaiset ja vastaavat tämän päivän rakentamista.”

Vastaajia pyydettiin kertomaan myös sellaisia tekijöitä, jotka **vähentävät Rajakylän asuinalueen viihtyisyyttä**. Asuinalueen viihtyisyyttä vähentävät tekijät keräsivät 35 avovastausta. Suurimpana alueen viihtyisyyttä vähentävänä tekijänä nähtiin turvattomuus ja levottomuus, joiden koettiin leimaavan asuinalueita. Viihtyisyyttä vähentävänä tekijänä nähtiin myös terveystalvelujen siirtäminen alueelta pois, mikä osaltaan vaikeuttaa lapsiperheiden arkea. Osa vastaajista nosti viihtyisyyttä vähentävänä tekijänä sotkuisuuden ja hoitamattomat ympäristöt, kuten vanhat ja huonokuntoiset rakennukset.

”Palveluiden vähentyminen, alueen turvallisuus (levotonta erityisesti ilta-aikaan ja viikonloppuisin).”

TULEVAISUUDEN TOIVEET ASUINALUEELLE

Vastaajia pyydettiin avoimin vastauksin kertomaan, että **millaisia tulevaisuuden toiveita heillä on Rajakylään liittyen**. Avovastauksia kertyi 28 kappaletta. Merkittävänä toiveena vastauksista nousi terveyspalvelujen saatavuuden parantaminen. Terveysaseman sulkeuduttua moni vastaaja on kokenut haasteita terveyspalveluiden käytössä. Toisena merkittävä toiveena vastauksissa nousi asuinalueen maineen parantaminen. Keinoina maineen parantamiseen nostettiin esimerkiksi vanhojen rakennusten purkaminen ja uusien kerrostalojen rakentaminen, vuokra-asuntojen kunnostaminen ja alueen viheralueiden ja puistojen kunnossapito. Alueelle toivottiin myös yhteisöllistä toimintaa ja tapahtumia lapsiperheille, joka voisi osaltaan parantaa viihtyisyyttä ja mainetta.

”Puretaan vanhat kerrostalot pois ja rakennetaan tilalle omistusasuntojen keskittymä (rivitaloja ja omakotitaloja).”

”Mielestäni se, että peruspalveluita on siirretty alueelta pois, ei palvele ketään: päiväkodit, koulut ja vanhustentalokin mielestäni käytti terveyskeskuksen palveluita ja sellaisille ihmisille, joilla ei ole autoa aina käytössä, asettaa terveyspalveluiden käyttö haasteita.”

”Matalan kynnyksen yhteisöllisiä tapahtumia, esim. syysmarkkinat, joulumarkkinat, lastentapahtumat (syystalkoot ja makkaranpaisto, mäenlasku ja ponijelu tms. ohjelma) esim. Talvikkipuistossa.”

IDEAT JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISESTÄ

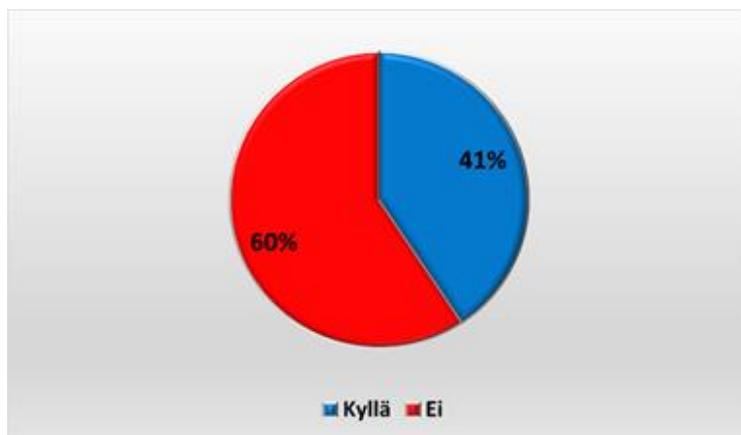
Kyselyssä vastaajia pyydettiin avoimin vastauksin kertomaan, että **miten Rajakylän julkisia tiloja voitaisiin hyödyntää**. Ideat keräsivät 20 avovastausta. Eniten ideat liittyivät harrastustoiminnan lisäämiseen. Moni vastaajista koki, että koulun tiloja tulisi käyttää enemmän erilaisten kerhojen ja liikuntatapahtumien järjestämiseen. Monissa vastauksissa nousi esiin se, että alueella on vanhoja huonosta sisäilmasta kärsiviä tiloja, joita kunnostuksen jälkeen voitaisiin hyödyntää.

”Tiloissa voisi järjestää enemmän kerhoja (lukupiirit, kansalaisopiston kurssit, lasten kerhot jne.) ja esimerkiksi jumppia tai muita liikuntatapahtumia.”

”Rempatun koulun tilojen iltakäyttöä matalan kynnyksen toimijoille. teknistä työtä, mopojen korjausta tekstiilityötä, Liikuntasalien käyttöä urheiluseuroille.”

KEHITTÄMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN

Kyselyssä vastaajia pyydettiin kertomaan **halukkuudestaan osallistua asuinalueen kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan**. Alla olevasta kuviosta (Kuva 9) voidaan havaita, että vastaajista 41 prosenttia kertoi olevansa halukas osallistumaan asuinalueensa kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan. Avoimista vastauksista kävi ilmi, että alueen kehittämistyötä voisi tehdä esimerkiksi suunnittelutapaamisilla kirjastolla tai talkoiden kautta. Vastaajat kertoivat osallistuvansa yhteisölliseen harrastustoimintaan sekä olevansa mukana koulun vanhempainyhdistyksessä. Vastaajista 60 prosenttia kertoi, ettei ole halukas osallistumaan alueensa kehittämiseen. Avovastauksissa vastaajat perustelivat valintaansa pääosin ajan ja voimavarojen puuttumisella.

Kuva 9: Rajakylä: Yhteisölliseen toimintaan osallistuminen

PATENIEMI

ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS

Vastaajia pyydettiin kertomaan sellaisia tekijöitä, jotka **lisäävät Pateniemen asuinalueen viihtyisyyttä**. Asuinalueen viihtyisyyttä lisäävät tekijät keräsivät 38 avovastausta. Merkittävänä viihtyisyyttä lisäävänä tekijänä nähtiin alueen luonto ja meren läheisyys, jotka tarjoavat useita ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille. Esiin nousivat myös monipuoliset palvelut, kuten ruokakaupat, kirjasto ja koulu sekä hyvät kulkuyhteydet, kuten laajat pyörätieverkostot. Moni vastaajista koki asuinalueen rauhallisena ja turvallisena asuinalueena.

”Meren läheisyys, upeat lenkkeilyalueet, uimaranta, puistot, Honkapirtin toiminta, hyvät palvelut.”

Vastaajia pyydettiin kertomaan myös sellaisia tekijöitä, jotka **vähentävät Pateniemen asuinalueen viihtyisyyttä**. Asuinalueen viihtyisyyttä vähentävät tekijät keräsivät 35 avovastausta. Merkittävimpänä viihtyisyyttä vähentävänä tekijänä nähtiin Rajakylästä kantautuva levottomuus. Levottomuuden koettiin lisäävän esimerkiksi ilkkivaltaa. Vastauksissa nousi esiin myös palveluiden vähentäminen. Esimerkiksi terveyspalvelujen siirtymisen koettiin vaikeuttavan lapsiperheiden arkea. Huoltajat nostivat esiin myös nuorten kohtaamispaikan puuttumisen asuinalueella. Avovastauksissa esiintyi myös yksittäisiä kommentteja liittyen vilkkaaseen liikenteeseen, liikenteestä aiheutuvaan meluun, sekä liian harvaan bussiliikenteeseen.

”Ajoittain levottomat tapahtumat Rajakylässä, rikollisuus.”

”Nuorisotilat puuttuvat. Oli hienoa, että alueella olisi nuorisolle paikka missä viettää aikaa. Nuorille tulisi järjestää jonkinlaista toimintaa esim. liikuntamahdollisuus ja paikka, jossa nuoret saisivat olla yhdessä.

”Bussiliikenne melko harvaa, terveyskeskus kaukana, hyvät ravintolat ja kahvilat puuttuu täysin.”

TULEVAISUUDEN TOIVEET ASUINALUEELLE

Vastaajia pyydettiin avoimin vastauksin kertomaan, että **millaisia tulevaisuuden toiveita heillä on Pateniemeen liittyen**. Avovastauksia kertyi 31 kappaletta. Moni vastaajista toivoi alueen pysyvän rauhallisena, elinvoimaisena sekä lapsiperheille sopivana paikkana, jossa on hyvät palvelut ja kulkuyhteydet. Alueen viihtyvyyden lisäämiseksi asuinalueelle toivottiin erilaisia tapahtumia ja harrastustoimintaa lapsiperheille, jotta myös alueen yhteisöllisyys kasvaisi. Osa vastaajista nosti esiin alueen monipuolisen kehittämisen esimerkiksi leikkipuistojen kunnostamisena, merialueen kunnostamisena ja hyödyntämisenä esimerkiksi retkeilyalueena ja jokialueen kunnostamisen kalastusharrastusta ajatellen. Vastauksissa nousi esiin myös toive terveyspalveluiden paremmasta saatavuudesta, erityisesti terveyskeskus, hammaslääkäri ja neuvola koettiin merkittäviksi.

”Pysyisi yhtä rauhallisena kuin tähänkin asti.”

”Kohtaamisia, yhteistoimintaa, joka yhdistää eri ikäisiä.”

”Ympäristön, liikuntapaikkojen ja leikkipuistojen siisteydestä tulee huolehtia.”

”Hyvät peruspalvelut lähellä; kaupat, päiväkodit, koulut, portit ja apteekit.”

IDEAT JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISESTÄ

Kyselyssä vastaajia pyydettiin avoimin vastauksin kertomaan, että **miten Pateniemen julkisia tiloja voitaisiin hyödyntää**. Ideat keräsivät 25 avovastausta. Suurin osa ideoista liittyi harrastustoiminnan lisäämiseen. Moni vastaajista nosti esiin alueella sijaitsevan Honkapirtin, jossa voitaisiin toiveiden mukaan järjestää koko perheen tapahtumia ja erilaisia kerhoja. Lisäksi esiin nousi harrastustoiminnan järjestäminen koulun tiloissa iltaisin. Muutama vastaaja toi esiin toiveen erilaisista vertaisryhmistä, joissa ihmiset saisivat apua matalalla kynnyksellä.

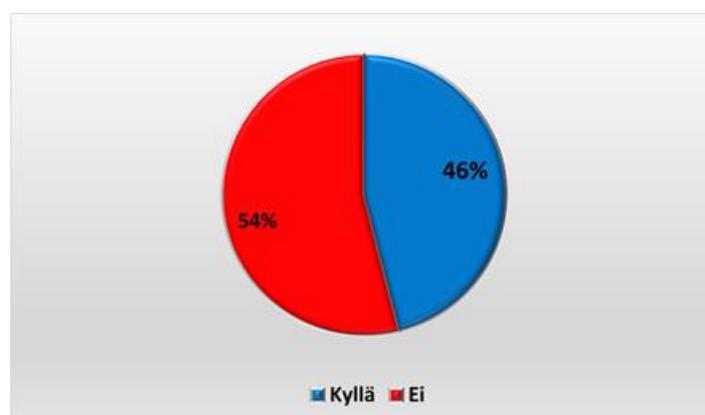
”Niissä voisi olla jotain kaikille avointa toimintaa, esim. harrastusmahdollisuutta, kerhoja? Tai myyntitoimintaa, kirpparia, kahvilaa?”

”Tarjoamalla niitä ilta- ja viikonloppukäyttöön muillekin toimijoille.

”Kaikenlaisia vertaisryhmiä, keskusteluryhmiä, liikuntaharrasteita.

KEHITTÄMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN

Kyselyssä vastaajia pyydettiin kertomaan **halukkuudestaan osallistua asuinalueen kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan**. Alla olevasta kuviosta (Kuva 10) voidaan havaita, että vastaajista 46 prosenttia kertoi olevansa halukas osallistumaan asuinalueensa kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan. Moni vastaajista kertoi olevansa halukas osallistumaan ideoimaan toimintaa lapsiperheille ja nuorille. Osa kertoi olevansa halukas osallistumaan talkootoimintaan ja erilaisiin kokouksiin asuinalueen kehittämiseen liittyen. Vastaajista 54 prosenttia kertoi, ettei ole halukas osallistumaan alueensa kehittämiseen. Avovastauksissa vastaajat perustelivat valintaansa pääosin ajan ja voimavarojen puuttumisella.

Kuva 10: Pateniemi: Yhteisölliseen toimintaan osallistuminen

HERUKKA

ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS

Vastaajia pyydettiin kertomaan sellaisia tekijöitä, jotka **lisäävät Herukan asuinalueen viihtyisyyttä**. Asuinalueen viihtyisyyttä lisäävät tekijät keräsivät 19 avovastausta. Vastauksissa merkittävänä viihtyisyyttä lisäävänä tekijänä nähtiin alueen luonto ja meri, jotka tarjoavat hyvät ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet. Harrastusmahdollisuuksista mainittiin esimerkiksi frisbeegolf- rata ja skeittipuisto. Moni vastaajista koki asuinalueen palvelut hyväksi, kuten myös alueen tarjoamat liikenneyhteydet. Osa vastaajista myös koki alueen yhteisöllisyyden lisäävän viihtyisyyttä ja alueen ajateltiin olevan pääasiassa rauhallinen ja lapsiperheille turvallinen.

”Merenranta, leikki puistot, urheilukenttä, lenkkipolut ja ulkoilualueet.”

”Luonto lähellä, turvallinen ja yhtiörauhallinen ympäristö.”

”Laaja kirjo eri ikäisissä ihmisissä tuo rikkautta alueen arkeen, hyvät pyörätiet ja liikenneyhteydet, sopivan kokoiset koulut ja mahdollisuus alakoulusta aina lukioon saakka käydä lähellä asuinaluetta.”

Vastaajia pyydettiin kertomaan myös sellaisia tekijöitä, jotka **vähentävät Herukan asuinalueen viihtyisyyttä**. Asuinalueen viihtyisyyttä vähentävät tekijät keräsivät 19 avovastausta. Moni vastaajista koki alueen iltaisin levottomaksi ja turvattomaksi. Avovastauksissa esiintyi toiveita nuorten kohtaamispaikasta, jossa nuoret voisivat viettää aikaa koulun jälkeen ja viikonloppuisin. Myös lapsiperheille toivottiin lisää harrastusmahdollisuuksia. Moni vastaajista koki palveluiden kaukaisen sijainnin vähentävän viihtyisyyttä ja hankaloittavan arkea. Lisäksi avovastauksissa esiintyi yksittäisiä kommentteja liittyen alueen valaistukseen, jota pidettiin heikkona, alueen esteettisyyteen, jota pidettiin metsittyneenä, sekä alueen päiväkotien ryhmäkokoihin, joita pidettiin liian suurina.

”Ei ole kunnan kauppapalveluita ja harrastus/ajanviettopaikkoja lapsille. Todella hitaat ja huonot julkinen liikenne. Liian metsittyneet yleiskuva.”

”Palvelut aika kaukana, vaatii auton käyttöä. Liikuntaharrastuspaikkojen vähäisyys ja nekin vähäiset kaukana.”

”Epäsiisti ympäristö ja huonot valot edesauttavat ympäristön likaamista, rikkomista sekä häiriökäyttäytymistä.”

TULEVAISUUDEN TOIVEET ASUINALUEELLE

Vastaajia pyydettiin avoimin vastauksin kertomaan, että **millaisia tulevaisuuden toiveita heillä on Herukkaan liittyen**. Avovastauksia kertyi 17 kappaletta. Monista vastauksista kävi ilmi se, että asuinalueen toivottiin pysyvän rauhallisena, turvallisena ja toimivana asuinalueena, jossa peruspalvelut pysyvät lähellä. Alueelle toivottiin lisää harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa kaikenikäisille. Konkreettisia toiveita olivat esimerkiksi retkeilypaikat makkaranpaistopaikkoineen, sisähallit salibandyn pelaamiseen ja nuorisotilat, jossa nuoret saisivat tavata toisiaan. Muutamissa vastauksissa nousi esiin toive asuinalueen yleisestä siistimisestä, sillä alue koettiin metsittyneeksi ja pimeäksi. Osa vastaajista esitti toiveen paremmasta joukkoliikenteestä.

”Toivon, että alue pystyttäisiin pitämään turvallisena, jossa kaikille löytyisi mielekästä tekemistä harrastusten tai liikunnan parista.”

”Alueen retkeilypaikkoja voisi parantaa. Pienikin makkaranpaistopaikka toisi vaihtelua ulkoliikuntaan eikä aina tarvitsisi ottaa autoa alle ja lähteä kauemmas retkelle.”

”Alueen yleinen siistiytyminen. Liian metsittynyt ja pimeä alue ja tämän vuoksi kesällä runsaasti itikoita. Palveluita ja kauppoja lisää. Julkinen liikenne kuntoon.”

IDEAT JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISESTÄ

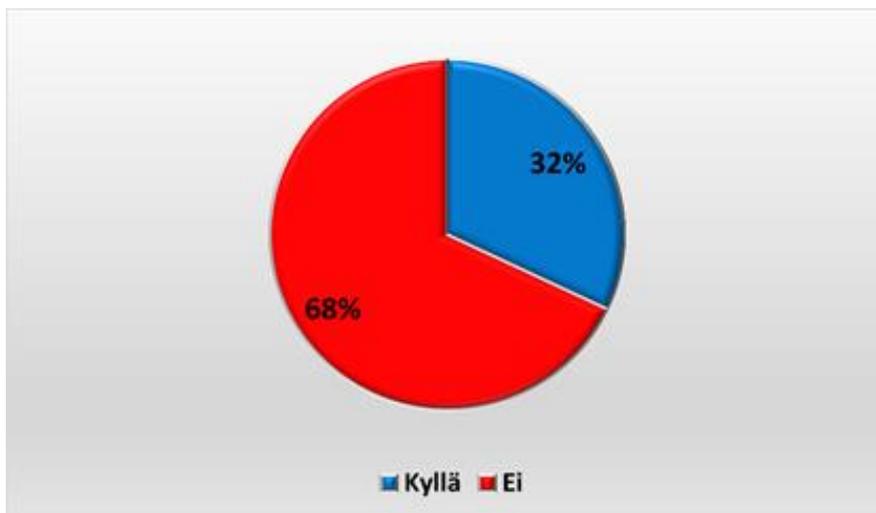
Kyselyssä vastaajia pyydettiin avoimin vastauksin kertomaan, että **miten Herukan julkisia tiloja voitaisiin hyödyntää**. Ideat keräsivät 13 avovastausta. Useimmat avovastauksista liittyivät harrastus- ja kerhotoimintaan ja niiden lisäämiseen. Vastaajien mukaan koulujen ja päiväkotien liikuntasaleja voitaisiin hyödyntää ilta-aikaan kerhojen ja tapahtumien järjestämiseen. Eräs vastaaja esitti toiveen harrastusmahdollisuuksien paremmasta tiedottamisesta, sillä koettiin, että julkisia tiloja on ollut mahdollista varata omiin kerhoihin, mutta kaikki eivät tästä mahdollisuudesta tiedä. Eräs vastaaja pohti myös sitä, että olisiko julkisia tiloja mahdollisuus varata omien juhlien järjestämiseen.

”Koulun liikuntasalit hyödynnettäväksi myös ilta-aikaan esim. omatoimista harjoittelua varten ilman salimaksuja.”

”Kerhotoimintaa kouluille ja päiväkodeille ilta-aikaan.”

KEHITTÄMISEEN JA YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN

Kyselyssä vastaajia pyydettiin kertomaan **halukkuudestaan osallistua asuinalueen kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan**. Alla olevasta kuviosta (Kuva 11) voidaan havaita, että vastaajista 32 prosenttia kertoi olevansa halukas osallistumaan asuinalueensa kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan. Vastaajat kertoivat olevansa halukkaita osallistumaan esimerkiksi nuorisotoimintaan, siivous- ja talkootoimintaan, sekä ideoimistyöhön. Vastaajista 68 prosenttia kertoi, ettei ole halukas osallistumaan alueensa kehittämiseen johtuen siitä, että siihen ei ole aikaa tai jaksamista.

Kuva 11: Herukka: Yhteisölliseen toimintaan osallistuminen

LOPUKSI

Aineisto nostaa esiin merkittäviä tekijöitä Pateniemi-Rajakylän alueen lapsiperheiden hyvinvointiin liittyen ja aineistosta koostettu raportti sisältää merkittävää tietoa siitä, miten perheiden hyvinvointia voitaisiin tukea. Raportin ensimmäisessä pääluvussa nousi esille, että tärkeimpänä iloa ja hyvinvointia tuottavana tekijänä nähtiin perhe, ystävät ja parisuhde. Jos ystävät koetaan yhdeksi tärkeimmistä iloa ja hyvinvointia tuottavaksi tekijäksi, olisi tärkeää, että lapsilla, nuorilla ja aikuisilla olisi asuinalueellaan kohtaamispaikkoja, joissa olisi mahdollisuus tavata saman ikäluokan ihmisiä ja ystäväystyä. Pitkin aineistoa nousi toive monipuolisista ja lähellä olevista harrastusmahdollisuuksista, sekä erityisesti nuorille suunnatuista kohtaamispaikoista. Lisäksi moni vastaajista toivoi alueelle yhteisöllistä toimintaa, kuten erilaisia tapahtumia, jotka osaltaan myös lisäisivät alueen lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Toimintapaikoiksi ehdotettiin useasti alueen julkisia tiloja.

Aineistosta on nähtävissä toive siitä, että asuinalue säilyisi tulevaisuudessakin rauhallisena ja turvallisena elinympäristönä lapsiperheille. Aineiston pohjalta olisi hyvä tarkastella alueella esiintyvää levottomuutta ja mahdollisia päihdeongelmia ja kiinnittää huomiota alueen terveyspalveluihin, jotta ne olisivat kaikkien asukkaiden saatavilla. Levottomuuksien väheneminen vähentäisi huoltajien huolta lapsista ja nuorista ja poistaisi alueen leimaavuutta. Alueelle toivottiin myös julkisten tilojen ja ympäristön kunnostusta, joka osaltaan lisäisi alueen viihtyisyyttä. Vastauksissa esitettiin toive esimerkiksi alueen paremmasta valaistuksesta iltaisin, mikä lisäisi alueen turvallisuutta merkittävästi.

Vastauksissa nousi tarve avulle ja tuelle liittyen lapsiperheiden arjen sujuvuuteen. Vastauksissa nousi esiin tarve päiväkotipaikkojen lisäämiselle, sillä laadukkaiden päivähoitopaikkojen koettiin helpottavan arkea erityisesti. Varhaiskasvatuspalveluilta toivottiin muun muassa pedagogista laadukkuutta, hyvää sisäilmaa, pienempiä ryhmäkokoja ja riittävää kasvattajien määrää. Lapsiperheisiin toivottiin apu ja tuki liittyi myös perheiden arjesta selviytymiseen sekä taloudellisiin tilanteisiin. Näiden asioiden toteutumisessa keskeisessä roolissa ovat varhaiskasvatuksen työntekijät, sekä sosiaali- ja terveyspalvelut, jotka ovat arjen vuorovaikutuksessa perheiden kanssa.